

C. van der Leest, Omgaan met geld en goed

- 1 Omgaan met geld en goed is een belangrijk onderwerp.
 - 1.1 Dat wordt niet altijd onderkend, want soms wordt gezegd:
 - a "Geld en goed zijn niet belangrijk, want dat betreft materiële zaken en is slechts het aardse slijk, en daarover horen we ons niet druk te maken (Gezang 75:1 uit de NHK-bundel, 1938).
 - b In het christen-zijn gaat het om gééstelijke zaken, zoals de band met God en het werk van de Geest; dáárvoor horen we aandacht te hebben."
 - 1.2 Volgens de Bijbel is het omgaan met geld en goed wel terdege een wezenlijk onderwerp, dat van belang is niet alleen voor wie financiële problemen hebben maar voor ons allemaal; niemand blijft buiten schot.

Gezang 75:1: 't Oog omhoog, het hart naar boven, / hier beneden is het niet!
't Ware leven, lieven, loven / is maar, waar men Jezus ziet.
Wat men hoort of ziet op aard' / is ons kost'lijk hart niet waard;
wil men leven, lieven, loven: / 't oog omhoog, het hart naar boven!

Opdracht-1:

- a Waarom is Gezang 75:1 bijbels gezien onjuist? (tenminste, dat is mijn overtuiging)
 - b In welk opzicht heeft dit lied toch een punt?
- 2 Wij als westerlingen bevinden ons christelijk gezien in de gevarenzone. Deze stelling berust hierop:
 - 2.1 We zijn materieel gezien rijk:
 - a Dat leeft niet altijd voor ons omdat we onze situatie vaak vergelijken met die van de mensen aan de 'goudkust'; dan leven wij maar bescheiden en houden we veel te wensen over.
 - b Intussen is die rijkdom van ons een feit; de Bijbel houdt ons immers voor: als je beschikt over het bestaansminimum, heb je al genoeg en kun je tevreden zijn (1 Timoteüs 6:8). Maar wij beschikken over veel meer dan dat minimum: we hebben een comfortabel huis, beschikken over goede medische zorg, kunnen op vakantie. En zelfs als we de touwtjes aan elkaar moeten knopen om rond te komen, is die krapte nog op een tamelijk hoog materieel niveau.
 - 2.2 Rijk-zijn levert risico op:
 - a In het geval van welvaart laten we ons zo maar leiden door hebzucht; dan staat geldverdiennen voorop. Denk aan de topdirecteuren die ondanks hun riante inkomen toch nog uit zijn op royale bonussen. En hoe negatief staan velen niet tegenover de uitbreiding van de Europese Unie of de binnenkomst van vluchtelingen omdat ze bang zijn dit ten koste gaat van hun welvaart – in plaats dat ze blij zijn hun welvaart met minder-gelukkigen te kunnen delen.
 - b Rijkdom gaat dus gauw ten koste van onze relatie met de ander en van ons leven met God (Spreuken 30:8-9; 1 Timoteüs 6:9-10).

Spreuken 30:8b-9a: Maak me niet arm, maar ook niet rijk, voed me slechts met wat ik nodig heb. Want als ik rijk zou zijn, zou ik u wellicht verloochenen, zou ik kunnen zeggen: 'Wie is de HEER?'

1 Timoteüs 6:8-10: 8 Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. 9-10 Wie rijk wil worden, staat bloot aan verleiding, raakt in een valstrik en valt ten prooi aan dwaze en schadelijke begeerten die een mens in het verderf storten en ten onder doen gaan. Want de wortel van alle kwaad is geldzucht. Door zich daaraan over te geven, zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben ze zichzelf veel leed berokkend.

- 3 In de Bijbel drukt God ons op het hart dat we zorgvuldig omgaan met ons geld en goed, want:
 - 3.1 Ons geld en goed is Góds bezit. Als wij het voornamelijk hebben over óns geld, óns bezit, heeft dat gauw als gevolg dat we ons niks willen aantrekken van de ander/Ander. De Bijbel spreekt anders (1 Kronieken 29:16): wij zijn slechts rentmeesters, die ons bezit namens God beheren en dan ook aan God verantwoording moeten afleggen.
 - 3.2 Volgens de Bijbel hangt onze toekomst als christen zelfs af van ons materiële gedrag.
 - a Soms wordt beweert: "In het christelijk leven draait het om vergeving door Christus, om de gerichtheid op God." Dat is waar, maar:
 - b Hoe we omgaan met ons bezit bepaalt of ons geloof écht is (Luc.16:11; 1Timoteüs 6:17-19).
 - 3.3 Van ons wordt verwacht dat we zorgvuldig omgaan met de aarde, want die is Góds schepping.
 - a Dat betekent: als we in aanraking komen met vissen, vogels, bomen en noem maar op, dan ontmoeten we via deze schepselen de glorie van God.
 - b Daarom mogen we niet nonchalant of hebzuchtig omgaan met de aarde, want dan doen we afbreuk aan God als Schepper van alles.

1 Kronieken 29:16: HEER, onze God, al deze rijkdom die we bijeengebracht hebben om voor u een tempel te bouwen voor uw heilige naam, komt uit uw hand en aan u dragen wij die op..

Lucas 16:11: Als jullie onbetrouwbaar blijken in de omgang met de valse mammon (BGT: dat ellendige geld), wie zal jullie dan werkelijk belangrijke dingen toevertrouwen?

1 Timoteüs 6:17-19: Draag de rijken van deze wereld op niet hoogmoedig te zijn en hun hoop niet in zoiets onzeker te stellen als rijkdom, maar op God (...) En draag hun op om goed te doen, rijk te zijn aan goede daden, vrijgevig, en bereid om te delen. Zo leggen ze een stevig fundament voor de toekomst, en winnen ze het ware leven.

Opdracht-2: bespreek samen deze stellingen:

- a We beseffen vaak veel te weinig hoe welvend we zijn.
- b Onze welvaart is een zegen maar ook een vloek.

- 4 We hebben de opdracht een goede houding te ontwikkelen tegenover ons geld en goed.
 - 4.1 De voorwaarde voor een goede houding is dat we ons gedragen weten door Gods liefde. De bodem onder ons leven wordt niet gevormd door het materiële maar door het goddelijke.
 - a Weten we ons gedragen door God met zijn liefde, dan groeit daardoor een positief zelfbeeld, waarbij niet beslissend is wat we hebben maar wat we zijn: geliefd kind van God.
 - b Dat maakt mogelijk dat we tevreden zijn met het hier en nu. Daarmee gaan we in tegen de huidige levensinstelling waarbij mensen alles ineens willen hebben. Verbonden met God laten we ons niet opjagen door onze begeerte maar genieten van wat we hebben (Prediker 6:9a).
 - 4.2 Gedragen door Gods liefde hebben we ook vertrouwen in God:
 - a Altijd weer hebben we de neiging alles onder controle te krijgen; vandaar dat we levensverzekeringen sluiten en ons geld oppotten, want je weet maar nooit. Maar Christus zegt tegen ons dat we ons geen zorgen moeten maken, want God zorgt (Matteüs 6:31-32).
 - b Maar hoe zorgt God? Soms langs een wonderlijke weg (denk aan het manna in de woestijn). De regel is dat we dank zij ons betaalde werk inkomen hebben. Maar vaak zorgt God via de gemeenschap en dat kan onze omgeving zijn, de overheid of de kerk met haar diakenen.
 - 4.3 Verbonden met God hebben we hart voor wie kwetsbaar zijn.
 - a Allereerst hebben we de opdracht mededogen te hebben voor de arme, in het besef dat we zo recht doen aan diens Schepper (Spreuken 14:31; 19:17).
 - b Daarnaast willen we ook grág delen, want we hebben het schepsel-zijn gemeenschappelijk met de ander en mogelijk is de ander net als wij lid van Christus' lichaam (2 Korint. 9:6-7).
 - c Wat Gods schepping betreft: ook die is kwetsbaar. Wel staat God garant voor het voortbestaan daarvan (Genesis 8:22), maar wij zijn voor ons deel evengoed verantwoordelijk.

Prediker 6:9a: Het is beter te genieten van iets tastbaars dan te grijpen naar iets onbereikbaars.

Matteüs 6:31-32: Vraag je dus niet bezorgd af: "Wat zullen we eten?" of: "Wat zullen we drinken?" of: "Waarmee zullen we ons kleden?" – dat zijn allemaal dingen die de heidenen najagen. Jullie hemelse Vader weet wel dat jullie dat alles nodig hebben.

Spreuken 14:31b: Wie zich over een arme ontfermt, eert zijn schepper.

Spreuken 19:17a: Wie barmhartig is voor een arme leent aan de HEER.

2 Korintiërs 9:6-7: Bedenk dit: wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten. Laat ieder zoveel geven als hij zelf besloten heeft, zonder tegenzin of dwang, want God heeft lief wie blijmoedig geeft.

Genesis 8:22: Zolang de aarde bestaat, zal er een tijd zijn om te zaaien en een tijd om te oogsten, zal er koude zijn en hitte, zomer en winter, dag en nacht–nooit komt daar een einde aan.

Opdracht-3: Op materieel gebied kunnen christenen niet 'rechts' zijn in de zin van: halen, hebben, houden. Wat vind je van deze stelling?

- 5 In ons omgaan met geld en goed moeten we een balans aanhouden tussen ontspannen en radicaal:
 - 5.1 We moeten ontspannen zijn, mogen dus voluit genieten van wat God ons aan overvloed geeft.
 - a In de Bijbel wordt nooit moeilijk gedaan over rijkdom (ondanks het risico daaraan). Soms zijn gewetensvolle mensen onzeker over luxueuze aankopen. In de Bijbel wordt positief gesproken over de rijkdom van Abraham en Job, en van Christus wordt verteld dat hij een kostbaar leed droeg en dat hij de bruiloftsgasten in Kana overvloedig van wijn voorzag.
 - b Bezit is een geschenk van God, een restant van het paradijs en een voorproef van het nieuwe Jeruzalem. Daarom mogen we er royaal gebruik van maken (Prediker 5:18).
 - 5.2 Tegelijk moeten we radicaal zijn, want de Bijbel legt de nadruk op gelijkheid, evenwicht.
 - a Zo werden in de tijd van het Oude Testament door het jubeljaar grote materiële verschillen rechtgetrokken (Leviticus 25). En bij de collecte voor Jeruzalem herinnert Paulus eraan hoe in de woestijn iedereen dezelfde hoeveelheid manna verzamelde (2 Korintiërs 8:14-15).
 - b De Bijbel accepteert ongelijkheid in welvaart, maar wat de eerste levensbehoeften betreft hoort er gelijkheid te bestaan tussen de mensen. Daarom worden we aangespoord om ons bezit – in de zin van: wat we over hebben, wat geen directe bestemming heeft – niet op te potten maar weg te geven aan wie dat nodig heeft (Lucas 12:32-33; Handelingen 4:34-35).

Prediker 5:18: Wanneer een mens geniet van rijkdom en bezit, wanneer hem dat door God wordt toegestaan als zijn rechtmatig deel en hij zich verheugt in alles wat hij moeizaam heeft verworven, is dat een geschenk van God.

2 Korintiërs 8:14-15: Op dit moment lenigt u met uw overvloed de nood van de heiligen in Jeruzalem, zodat zij later met hun overvloed uw nood kunnen lenigen. Zo is er evenwicht, zoals ook geschreven staat: 'Hij die meer (man-na) had, had niet te veel; hij die minder had, had niet te weinig.'

Lucas 12:33: Verkoop je bezittingen en geef aalmoezen. Maak voor jezelf een geldbuidel die niet verslijt, een schat in de hemel die niet opraakt, waar een dief niet bij kan en die door geen mot kan worden aangevreten.

Handelingen 4:34-35: Niemand onder hen leed enig gebrek: wie een stuk grond of een huis bezat, verkocht het, bracht de opbrengst naar de apostelen en legde die aan hun voeten neer, waarna het geld naar behoefte onder de gelovigen werd verdeeld.

1-5 Verdiepen we ons in de bijbelse boodschap over geld en goed, dan blijkt dat er voor ons werk aan de winkel is. Tegelijk is het belangrijk te bedenken dat we juist door ons gedrag op materieel gebied laten zien dat we hart hebben voor Gods mensen en Gods schepping en zo voor God zelf.

Opdracht-4: Giften mogen geen sluitpost zijn. Wat betekent dat, ook voor jou persoonlijk?